

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Akademiska Sjukhuset

Klinik

Smärtlindring

Specialitet

2022-04-27 – 2022-04-28

Datum

Uppsala

Ort

Dagmar Westerling och Gordon Riemersma

Inspektörer

Styrkor

- Stor, bred och allsidig verksamhet som täcker hela ST-utbildningen i Smärtlindring, varför någon sidotjänstgöring inte krävs för att bli smärtspecialist.
- Stort upptagningsområde regionalt från mellanSverige, nationellt från hela Sverige och även internationella patienter.
- Engagerade kollegor med stort intresse för utbildning, forskning och vård. Flera olika specialiteter finns företrädna, breda kunskaper och god kännedom i kollegiet avseende Smärtspecialitetens utveckling över tid.
- Täta kontakter med goda möjligheter till både formell och informell handledning i den kliniska vardagen där alla ST-läkare har möjlighet att fråga handledare eller annan erfaren specialist i anslutning till komplicerade patienter och konsultationer.
- Välstrukturerad intern utbildning med lång tradition vid Smärtcentrum.
- Stort forskningsengagemang där intresset sprids till ST-läkarna.

Svagheter

- Trånga, äldre lokaler som inte går att förändra av byggnadstekniska skäl. Verksamheten geografiskt spridd vilket försvårar kontakt mellan övriga medarbetare vid Smärtcentrum.
- Förhållandevis få cancerpatienter.
- Flera av presenterade dokument saknar datering och en del dokument har inte heller angiven ansvarig författare eller uppgift om varifrån de utgår.
- SR och HL har mycket stor arbetsbörda.
- De seniora smärtspecialisterna närmar sig pensionsålder med risk för kompetensbrist på sikt.

Förbättringspotential

- Tydligare uppdrag med tid också för de externa SR-uppgifter som Smärtcentrum axlar
- Bättre och mer anpassade lokaler för Smärtmottagningen.
- Uppdatering av dokument med angivande av datum, författare och verksamhet samt när dokumenten avses att omarbetas.
- Se över möjligheten att utöka inflytande från övriga teammedlemmar i handledning och uppföljning av ST-läkare
- Större kontinuitet kan behövas avseende ansvarig läkare för konsultverksamheten, framför allt eftersom sjukskötersketjänsten för närvarande är vakant.

STRUKTUR

A Verksamheten

Stor, bred och allsidig verksamhet som täcker hela ST-utbildningen i Smärtlindring, varför kompletterande sidotjänstgöring inte krävs för att bli smärtspecialist. Förhållandevis få cancerpatienter. Nystartat samarbete med Barnkliniken för Barnsmärtenhet där barn med olika typer av smärta bedöms av smärtläkare med bibehållet medicinskt ansvar hos barnspecialist. Stort upptagningsområde regionalt från mellanSverige, nationellt från hela Sverige och även Internationella patienter.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska genomföras finns.
- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska utvärderas finns.
- Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Engagerade kollegor med stort intresse för utbildning, forskning och vård. Flera olika specialiteter finns företrädda, breda kunskaper och god kännedom i kollegiet avseende Smärtspecialitetens utveckling över tid. De seniora smärtspecialisterna närmar sig dock pensionsålder och flera medarbetare arbetar deltid. Stor handledningsbörd bestående av AT, randade ST, egna ST-läkare och forskning.

Föreskrift

- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har specialistkompetens i avsedd specialitet.
- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- Tillgång till specialistkompetent studierektor med handledarutbildning finns.
- Tillräckligt många läkare med relevant specialitet och kompetens finns för att alla ST ska få adekvat handledning.
- Tillräckligt många läkare och andra medarbetare med relevant kompetens finns för att instruktioner ska kunna ges.

Allmänna råd

- Studierektorn har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- Generella skriftliga instruktioner för ST-handledning finns.
- Regelbundna handledarträffar för ST-handledarna finns.
- Skriftlig uppdragsbeskrivning för SR finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Trånga, äldre lokaler som inte går att förändra av byggnadstekniska skäl. Verksamheten geografiskt spridd vilket försvårar kontakt mellan övriga medarbetare vid Smärtcentrum, medan läkare förefaller ha tät kontakt med regelbundna mötestider flera gånger i veckan. Smärtrehabiliteringen har nya lokaler i gott skick ca 15 minuter från Akademiska Sjukhuset. Neuromodulation teamet opererar tre gånger per vecka på Samariterhemmet, som vi ej besökt. Adekvat utrustning, QST finns men används endast i forskning.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

Adekvat utrustning för diagnostik, utredning och behandling finns.

Kvalitetsindikator

ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.

Tillgång till IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas, stöd från bibliotek eller FoU-enhet finns.

Gradering

A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.

B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.

D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggning

Endast möjlighet att samtala under hela intervjutiden med en av fyra ST-läkare från Uppsala, övriga deltagare bestod av underläkare, två randande ST-läkare och delvis med ytterligare en ST-läkare i Smärtlindring. En ST-läkare deltog endast under inledningen och en annan sjukskriven, varför intervjun ej kan sägas vara heltäckande. Enkät svar från 2 ST-läkare, som i huvudsak gav samstämmiga och positiva omdömen om utbildningen. Flera av presenterade dokument saknar datering och en del dokument har inte heller angiven ansvarig författare eller uppgift om varifrån de utgår. SR har mycket stor arbetsbörda och förutom ansvar för de lokala ST-läkarna också SR-uppdrag för flera ST-läkare inom mellan Sverige.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Det finns skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg.
- Jourtjänstgöring/beredskap uppfyller kraven i målbeskrivningen.

Föreskrift

- Alla ST-läkare har individuellt utbildningsprogram som utgår från kraven i målbeskrivningen.
- Det individuella utbildningsprogrammet följs regelbundet upp och revideras vid behov i samråd med SR, HL och ST-läkaren.

Allmänna råd

- SR bör utgöra en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- SR bör medverka till utarbetning av ST-läkarnas introduktionsprogram.
- SR bör ta del av verksamhetschefens och handledarens bedömning av ST-läkaren.

Kvalitetsindikator

- Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- Tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning för de leg läkare utan specialistkompetens som arbetar vid enheten med siktet inställt på ST finns.
- Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter att uppnå målen i mål-beskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

E Handledning och uppföljning

Täta kontakter med goda möjligheter till både formell och informell handledning i den kliniska vardagen där alla ST-läkare har möjlighet att fråga handledare eller annan erfaren specialist i anslutning till komplicerade patienter och konsultationer. Specialistkollegium med information från team-medlemmar, men inte så vanligt med andra bedömningar, som t ex 360 grader.

Föreskrift

- Handledningen utgår från det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST.
- ST-läkaren har tillgång till handledare under varje utbildningsperiod.
- Fortlöpande bedömning av ST-läkarens kompetensutveckling utifrån målbeskrivningen och utbildningsprogrammet görs under hela ST.
- Kontinuerlig bedömning utförs av verksamhetschef (motsvarande) och huvudsaklig handledare.
- Verksamhetschef (motsvarande) ansvarar för att den kontinuerliga bedömningen dokumenteras.

Allmänna råd

- ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner.
- Handledningen är inplanerad i ordinarie tjänstgöringsschema.
- Den huvudansvariga handledaren tjänstgör där ST-läkaren huvudsakligen genomför sin specialiseringstjänstgöring.
- Handledarutbildningen bör omfatta handledning, pedagogik, metoder för bedömning, kommunikation och etik.
- Den fortlöpande bedömningen görs med på förhand kända och överenskomna metoder.
- Påvisade brister i ST-läkarens kompetens leder till en åtgärdsplan.
- Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarnas sidutbildning följs upp.
- Varje enhet har en plan för hur ST-läkare som riskerar hamna i svårighet för att uppnå enskilda delmål, sin professionella utveckling generellt eller av personliga skäl, ska kunna hjälpas.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

Välstrukturerad intern utbildning med lång tradition vid Smärtcentrum, nu i samarbete med andra center, har genomförts även under pandemin medan externa kurser (SSAI) har hållits i digital form. Kongresser har utgått, varit digitala eller genomförts i mycket begränsad omfattning under pandemin.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkarna genomgår den teoretiska utbildning som definieras i det individuella utbildningsprogrammet.

Föreskrift

- SR samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildning.

Allmänna råd

- Intern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Extern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Tid för regelbundna självstudier planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Stort forskningsengagemang där intresset sprids till ST-läkarna. Många internationella och nationella publikationer, professur i Smärtforskning, flera docenter och doktorander.

Föreskrift

- Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- Goda förutsättningar finns för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- ST-läkarnas kompetens i medicinsk vetenskap bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ST-läkarna ges möjlighet att utveckla kunskap om och kompetens i kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.
- Goda förutsättningar finns för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.
- ST-läkarens kompetens i kvalitetsutveckling bedöms fortlöpande och återkoppling sker.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarens genomförda individuella arbeten publiceras eller presenteras vid vetenskapliga möten.
- Tillgång till ett välfungerande doktorandprogram finns.
- Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.
- Minst ett, på enheten utfört, självständigt forskningsprojekt har publicerats i vetenskaplig tidskrift eller presenterats vid vetenskapligt möte de senaste två åren.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

Stor del av ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens skall vara uppnådd genom basspecialiteten. Dessa färdigheter skall vidareutvecklas vid multiprofessionellt och multidisciplinärt samarbete under ST-utbildningen.

Föreskrift

- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i ledarskapskompetens.
- ST-läkarens kompetens i ledarskap bedöms fortlöpande och med återkoppling.
- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla den kommunikativa kompetensen såväl muntligt som skriftligt i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms och återkoppling sker.

Allmänna råd

- ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att delta i inom- eller mellanprofessionell reflektion i grupp.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.